

MAJOLICATEGELS in het MAS - MUSEUM AAN DE STROOM

DEEL I - TABLEAURANDTEGELS

Studierapport

Frans Caignie - 2015 - versie 2

In de tegelverzameling van de collectie Vleeshuis te Antwerpen bevindt zich een aantal zeer bijzondere majolicategels, beschilderd met fragmenten van figuratieve en ornamentale decors, die klaarblijkelijk afkomstig zijn uit meerdere tegeltableaus. Onder de term *tegeltabelau* wordt verstaan een voorstelling aangebracht op een uit aardewerktegels samengesteld vlak dat, na beschildering, werd gebakken in een pottenbakkersoven. Het beeld dat hierbij tot stand komt is dat van een schilderij op doek, wat een totaal verschillende benadering is van tegeldecoraties op individueel beschilderde tegels die, mits het respecteren van repeterende patronen, theoretisch tot in het oneindige kunnen worden samen gelegd. Tegeltableaus tellen minstens 4 tegels, 2 breed op 2 hoog, elk 13 à 14 cm in het vierkant. Tableaus van 6 of 9 tegels komen courant voor, maar ze kunnen ook veel grotere afmetingen aannemen zoals het hierna besproken tableau *De val van Saulus* dat 98 tegels telt, 14 breed op 7 hoog.

In een eerste deel wordt getracht te achterhalen tot welk groter geheel al deze tegels hebben behoord. Allereerst komt het tableau *De val van Saulus* aan bod, waarna drie losse tegels worden onderzocht waarvan het decor nauw aanleunt bij voorstellingen op de randtegels van dit tableau. Opvallend is een reeks

randtegels met putti-voorstellingen die tot verschillende tegeltableaus hebben behoord. Daarnaast treffen we nog meerdere randtegels aan met groteske elementen en andere met een ornamentaal decor.

Deze studie zou niet volledig zijn indien ook de overige majolicategels uit de collectie van het museum niet aan bod zouden komen. Ze kunnen ondergebracht worden in groepen op basis van hun decor: majolicategels met ranken-decor en met figuratieve voorstellingen, kwadraattegels met hetzij dieren hetzij bloempotten en tegels met tulpafbeeldingen.

Met dit onderzoek willen we een bijdrage leveren aan de kennis van de Antwerpse majolicategelproductie uit de 16de en begin 17de eeuw, de collectie Vleeshuis ontsluiten voor het grote publiek en een basis leggen voor verder onderzoek.

De auteur wil hier uitdrukkelijk Annemie De Vos en Eva Meesdom van MAS|Museum Vleeshuis danken voor hun bereidwillige medewerking bij de voorbereiding van dit onderzoek.